

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

2. Quo tempore obliget præceptum dilectionis Spei? Ex part. 5. tr. 14. &
Misc. 2. res. 106.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

TRACTATUS PRIMVS DE LEGIBVS.

RESOLVTIO PRIMA.

Quando obliget præceptum Fidei? Ex p. 5. tr. 13. & Misc.
1. Reiol. 19.

§. 1. **A**D hunc casum ita respondet Villalobos in *summ. tom. 2. tract. 1. diff. 2. n. 2.* [Este precepto obliga al in fidel, quando se le propone la Fè sufficientemente. Segundo, a los niños bautizados criados entre Fieles estan obligados, quando llegan à vfo de razon, y oyen tratar los mysterios de la Fè; como necessario para la salud à creeros. Tercero, tambien obliga este precepto, quando vno tiene vna gran tentacion contra la Fè para resistir à ella. Algunos otros tiempos ay, en que està vn hombre obligado al acto de la Fè accidentalmente por razon de otros preceptos adjuntos. Tal feria quando tuuiesse obligacion de confesar exteriormente la Fè, o quando tuuiesse de recuperar la gracia, que ha perdido, que no se puede recuperar, si no ay esperansa, y essa requiere Fè. Y por esta via podria obligar vna vez al año, como obliga la confession, o quando tuuiesse peligro de caer en alguno pecado en otra materia, si no tuuiesse acto de Fè, y aun en el articulo de la muerte por las graues tentaciones de la Fè, que de ordinario suelen alli ocurrir, como dize Sanchez in *summ. tom. 1. lib. 2. c. 1. n. 2.* Azor. *tom. 1. lib. 8. c. 27. q. 8.* Aragonius in *2. 2. q. 10. art. 1.*]

2. Non desinam tamen hic adnotare, quod Hurtadus de Mendoza in *2. 2. disp. 93. §. 5.* existimat contra Sanchez, alia duo tempora per se obligare ad eliciendum actum fidei; alterum est cum mors imminet, cum enim actibus fidei iaciamus fundamentum ad ædificium celestis Hierusalem, cum iam sumus ad eius conspectum adducti, lex fidei per se obligat, quia nulla potest esse grauior occasio, quam momentum illud, à quo pedit eternitas, ob quod ex Ecclesie consuetudine moribundi cum viatico donantur, excitantur à Sacerdote ad actus fidei, & cum aliquis ultimo & publico afficitur supplicio, animatur ad symbolum recitandum à circumfuso etiam populo: aliud tempus est intra singulos annos. Qui enim toto anno fidem non exercet, in graui periculo est eam amittendi, quia dissiuetudine senescere videntur habitus. Ita Hurtadus qui citat Valentiam pro primo tempore, & Ledesmam pro secundo.

RESOL. II.

Quo tempore obliget præceptum Spei? Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 106.

§. 1. **C**um hoc præceptum sit affirmatiuum, non obligat pro omni tempore, sed pro aliquo: & Tom. VI.

ideo Becanus *to. 3. in 2. 2. c. 17. q. 7. n. 2.* putat hoc præceptum obligare in triplici casu. Primo, quando quis Deum orat, tenetur enim orare cum spe impetrandi. Secundo, quando penitentiam agit: Nam actus penitentia non potest esse sine spe venia. Tertio quando insurgit grauis tentatio de desperatione, tunc enim tenetur adhibere remedium, vel exercendo actum spei, qui desperationi contrarius est: vel orando Deum, vt auertat periculum desperationis cum spe obtinendi. Ita Becanus, & ex parte Axorius *to. 1. lib. 9. c. 2. q. 6.* Valentia *to. 3. disput. 2. q. 4. punct. 1. & alij.*

2. Sed hæc non approbat Hurtadus de Mendoza in *2. 2. disp. 118. sect. 2. §. 21.* & Sanchez in *summ. 1. 1. lib. 2. c. 33. n. 3.* nam in dictis casibus nullum adest præceptum directe ex obiecto, & ob legem spei, sed à lege penitentia, orationis, &c. ergo in ipsis non admittitur speciale peccatum in spem. Torca in *2. 2. sect. 2. disput. 18. n. 10.* Aragon. in *2. 2. q. 22. art. 1.* Petrus de Ledesma in *summ. 10. 2. tr. 2. c. 4. concl. 3.* Bannez in *2. 2. q. 22. art. 1. dub. 2.* afferunt hoc præceptum obligare, cum primum rationis vsum assequaris. Vnde infert Bannez, quod si homo in tali casu non se conuertat ad Deum, committere tria peccata, vnum contra fidem, alterum contra spem, tertium contra charitatem: quæ sententia, ait Becanus *loco cit. n. 3.* dura est, & parum probabilis, vide Valentiam *tom. 3. disput. 2. q. 4. punct. 1.* & Sanchez in *summ. 10. 1. lib. 2. c. 33. n. 3.*

3. Aliqui verò, & inter illos P. Suar. *disp. 2. de spe, sect. 1. n. 3.* putat nullum esse tempus determinatum, in quo huiusmodi præceptum obliget, sed prudentis arbitrio mensurandum esse, nec permittendum longo tempore differri.

4. Verum mihi placet opinio Hurtadi de Mendoza *ubi supra in 2. 2. disp. 118. sect. 2. §. 19.* præceptum spei obligare directe, & per se, quando quis adulta iam ætate recipit Sacramentum aliquod cum sufficienti cognitione de Deo, & vita æterna. Si qui infidelis Baptismo tingatur, hic tenetur sperare vitam æternam, si illi occurrat eius obligatio, etenim potest velle Baptismum ex amore Dei, vt conferatur ab Ecclesia. Tunc autem per accidens potest esse immemor huius legis, aut obligationis: at per se tunc obligat ea lex, quia cum longa mora non possit licite trahi, tunc est opportuna occasio legè seruandi, quando initiatur eius vita in Christianam pietatem. Neque verò ea obligatio oritur ex solo Baptismo, sed ex ipso spei obiecto. Itè quando, qui puer baptizatus est, post vsum rationis recipit penitentiam, aut Confirmationem, tunc tenetur per se lege spei, nisi prius ei satisfecerit. Secundum tempus est cum imminet mors, tunc enim tenetur efficaciter amare beatitudinem, quia tunc est opportunitissima occasio, cum sumus illi, aut inferno vicini. Ita Hurtadus.

5. Non reticcam tamen hic adnotare Calstrum Palaum